

Rozdział I. Domena internetowa

– charakterystyka ogólna

§ 1. Pojęcie domeny internetowej

Internet jest globalną siecią połączonych ze sobą komputerów, w ramach której możliwa jest komunikacja między tymi urządzeniami. Komputery łączą się również w mniejsze sieci, które stanowią swoiste podzbiory zbioru, jakim jest Internet. Aby komunikacja była możliwa i przebiegała prawidłowo, każdy komputer musi w danym momencie posiadać swoje indywidualne oznaczenie w sieci, które można porównać do funkcjonującego w świecie materialnym adresu. Owo oznaczenie występuje w przestrzeni wirtualnej w postaci numeru (adresu) IP (*Internet Protocol*), który jest ciągiem liczb całkowitych z przedziału 0-255 zapisywanych w postaci dziesiętnej i oddzielonych kropkami, przy czym każda ze wspomnianych liczb odnosi się do innego parametru, a łącznie pozwalają one na indywidualizację urządzenia podłączonego do Internetu¹. Numer IP jest bowiem, w danej chwili, unikatowy dla każdego komputera w sieci. Nie jest natomiast tak, że dane urządzenie będzie zawsze miało dokładnie ten sam numer IP. Istotny jest jednak fakt, iż w danej chwili w całej sieci nie będzie dwóch komputerów o takim samym adresie IP, co pozwala na dostarczenie poprzez łącza informacji do ściśle określonego adresata.

Przykładowy adres IP wyglądać może następująco: 192.168.1.11. Poszczególne liczby oddzielone kropkami określają pewien zbiór urządzeń, a każda kolejna liczba po kropce jest podzbiorem owego zbioru. Adres IP składa się niejako z dwóch części – sieci i hosta². Pierwsza z nich służy do zindywidualizowania sieci, w ramach której funkcjonuje dany komputer. Zadanie to spełniają trzy pierwsze liczby numeru IP. Ostatnia liczba w adresie identyfikuje konkretne urządzenie działające w obrębie zindywidualizowanej sieci.

Zapis numeryczny adresu IP jest zrozumiały i przydatny dla innych urządzeń, które na jego podstawie mają możliwość komunikacji z danym,

---

¹ Adres IP można również zapisać m.in. jako jeden ciąg 32 bitów lub cztery ciągi po osiem bitów każdy, co jest jednak irrelewantne dla przedmiotu niniejszej pracy.

² *Host* (ang. gospodarz) oznacza komputer podłączony do sieci komputerowej, posiadający własny adres sieciowy.

konkretnym adresatem. Zapis ten nie jest jednak przyjazny dla człowieka³, nie jest bowiem intuicyjny, trudno go zapamiętać. Dlatego też skonstruowano mechanizm, który pozwala przedstawić zapis liczbowy adresu IP za pomocą liter alfabetu oraz cyfr. System DNS (*Domain Name System*) tłumaczy ciąg liter, cyfr lub określonych symboli na adres IP, którym posługują się komputery w komunikacji między sobą. W ten sposób doszło do wykształcenia się domen internetowych, które stanowią substytuty numerycznego adresu IP identyfikującego urządzenie sieciowe⁴.

Wyrażony za pomocą kodu alfanumerycznego adres danego urządzenia w sieci określa się mianem adresu internetowego. Ten z kolei może przybrać postać adresu poczty elektronicznej (np. *tomasz@nowak.pl*) albo adresu strony WWW⁵ (np. *http://www.nowak.pl*)⁶. Domena internetowa to natomiast element adresu internetowego oddzielony od innych kropką „.” bądź tzw. małpą „@”⁷. Z uwagi na podjętą w niniejszej pracy tematykę, w orbicie zainteresowań pozostają jedynie adresy stron WWW i domeny w nich zawarte.

Typowy adres strony WWW zawiera prefiks (*http://www.*)⁸ oraz co najmniej dwie domeny internetowe (np. *abc.pl*)⁹. Częścią odróżniającą dany adres od innych jest właśnie domena internetowa, przy czym największy walor w tym przedmiocie mają domeny drugiego i dalszych poziomów¹⁰. Dany adres strony WWW jest niepowtarzalny, a każdorazowe

---

³ Określenie to zaczerpnięto z definicji pojęcia domeny internetowej sformułowanej przez Światową Organizację Własności Intelektualnej (WIPO); zob. <http://www.wipo.int/amc/en/center/faq/domains.html>, stan na: 27.2.2015 r.

⁴ J. Ożegalska-Trybalska, *Adresy internetowe*, s. 27–28.

⁵ *World Wide Web* (WWW, W3) to działająca w Internecie i oparta na hipertekście aplikacja, będąca zbiorem powiązanych ze sobą informacji i dokumentów, udostępnianych najczęściej w formie stron internetowych.

⁶ Aby strona WWW mogła pojawić się w Internecie, potrzebny jest odpowiednio skonfigurowany komputer podłączony do Internetu, na którym pliki konstytuujące stronę zostaną zamieszczone (tzw. serwer). Adres strony WWW będzie zatem numerem IP serwera. Dzięki systemowi DNS, przy zmianie adresu IP komputera pełniącego funkcję serwera WWW, nie ma konieczności zmiany adresu internetowego strony, a jedynie poprawy wpisu w rejestrze domen.

⁷ Za domenę nie uważa się tzw. prefiksu adresu internetowego (*http://www.*).

⁸ Prefiks ten może być niekiedy pominięty przy wpisywaniu adresu strony WWW w przeglądarce internetowej.

⁹ W dalszej części pracy pojęcia „domena internetowa”, „domena” i „nazwa domeny internetowej” będą używane zamiennie; niektórzy autorzy różnią pojęcie „domeny internetowej” od terminu „nazwa domeny internetowej” (zob. I. Kowalewski, *Ochrona prawna nazw domen internetowych*, Łódź 2000, s. 11, dostępne na stronie: http://vagla.pl/skrypts/mgr_i_kowalewski.pdf, stan na: 27.2.2015 r.), jednakże w ocenie autora niniejszej pracy rozróżnienie takie nie jest celowe.

¹⁰ Poziom ten zależy od miejsca w adresie strony WWW, w którym domena ta się znajduje; np., w adresie *http://www.abc.com.pl*, domena „pl” jest poziomu pierwszego, „com” – drugiego, a „abc” – trzeciego.

jego wpisanie w polu adresowym przeglądarki internetowej musi prowadzić do tej samej lokalizacji. Oznacza to również, że (faktycznie) dana domena może występować w konfiguracji z różnymi innymi domenami, a niepowtarzalne jest jedynie określone ich zestawienie¹¹.

System DNS pozwala na rejestrację domen zawierających maksymalnie 63 znaki ze zbioru znaków ASCII¹². Początkowo możliwe było uformowanie domeny tylko z kombinacji cyfr, określonych symboli i liter alfabetu łacińskiego. Aktualnie, opierając się na tzw. Unikodzie, istnieje możliwość umieszczenia w domenie znaków używanych na całym świecie (np. zawierających znaki diakrytyczne, hieroglify, cyrylicę), symboli muzycznych, technicznych, fonetycznych i innych¹³. Każdy z takich znaków ma przyporządkowane oznaczenie w postaci odpowiedniego zestawienia znaków kodu ASCII, co powoduje, że z technicznego punktu widzenia „zajmuje” więcej niż jedno miejsce w nazwie domeny, a sama domena w istocie nie zawiera znaków spoza „tradycyjnego” katalogu¹⁴.

Należy w tym miejscu wspomnieć również o istnieniu specyficznych domen internetowych konstruowanych na podstawie technologii ENUM (*Electronic Numbering*). Są one charakterystyczne z tego względu, że układ występujących w nich kolejno po sobie znaków oparty jest na pewnym ściśle określonym modelu, który zakłada umieszczenie w domenie odpowiednio uporządkowanych cyfr składających się na numer telefonu¹⁵. Zamyśl towarzyszący tworzeniu takich domen sprowadza się do skonstruowania jednego uniwersalnego ciągu znaków, który umożliwi dotarcie do określonego odbiorcy za pomocą różnych środków komunikacji. W założeniu, stanie się tak m.in. poprzez powiązanie adresu internetowego używanego przez dany podmiot z jego numerem telefonu. Znając bowiem numer telefonu danego podmiotu oraz zasadę konstruowania domen, opierając

---

¹¹ Np.: w cyberprzestrzeni nie mogą równolegle funkcjonować dwa adresy `www.xyz.com`, jednakże mogą niezależnie od siebie występować `www.xyz.com`, `www.xyz.pl`, `www.xyz.com.pl` itp.

¹² ASCII (ang. *American Standard Code for Information Interchange*) – system kodowania znaków za pomocą liczb od 0 do 127. System ten przyporządkowuje daną liczbę literze, cyfrze, znakowi przestankowemu bądź innemu symbolowi albo tzw. poleceniu sterującemu. Zawiera 95 znaków graficznych, które tworzą zbiór tzw. znaków ASCII. Kod ten tłumaczy symbol wprowadzany przez użytkownika na język zrozumiały dla komputera (np. litera „A” posiada w kodzie ASCII numer 65, litera „a” – 97, cyfra „5” – 53, wykrzyknik „!” – 33).

¹³ Domenę taką nazywa się wielojęzyczną – IDN (*Internationalized Domain Name*).

¹⁴ Np. domena „sąd” będzie oznaczona na podstawie Unikodu jako `xn--sd-pla`, a zatem zamiast 3 znaków, zawierać będzie w rzeczywistości 10 znaków – każdy pochodzący ze zbioru znaków kodu ASCII.

¹⁵ Wszystkie domeny typu ENUM posiadają rozszerzenie `.e164.arpa.`; np. dla numeru + 48 61 876 45 66 adres strony WWW z domeną ENUM wyglądałby następująco: `6.6.5.4.6.7.8.6.1.8.4.e164.arpa.`

się na ENUM, możliwe jest ustalenie adresu strony internetowej tego podmiotu.

Twórcą ogólnej struktury domen, a w szczególności autorem idei oddzielania poszczególnych domen kropką i ich układu od najbardziej szczegółowej do najbardziej ogólnej jest amerykański informatyk *Jonathan (Jon) Bruce Postel*. Był on również założycielem Internet Assigned Numbers Authority (IANA) – pierwszej instytucji na świecie, która zajmowała się administrowaniem DNS. Pierwszą zarejestrowaną domeną w historii Internetu jest nordu.net (1.1.1985 r.), zaś pierwszą domeną komercyjną – symbolics.com (15.3.1985 r.)¹⁶.

§ 2. Rodzaje domen internetowych

System domen internetowych oparty jest na strukturze hierarchicznej. Wyróżnić można domeny pierwszego oraz kolejnych poziomów (zwane również subdomenami). Poziomów określa się na podstawie miejsca danej domeny w adresie internetowym, licząc od prawej strony, przy czym domeny kolejnych poziomów oddzielone są od siebie kropką.

I. Domeny pierwszego poziomu (TLD)

Domeny internetowe pierwszego (najwyższego) poziomu – tzw. TLD (*Top-Level Domains*) zwane są niekiedy „sufiksem adresu strony WWW” albo „rozszerzeniem domeny”. Wśród nich powszechnie przyjęty jest dalszy podział na domeny krajowe oraz rodzajowe. Są to domeny, powyżej których nie funkcjonują już żadne inne w systemie DNS.

Domeny krajowe (*ccTLD – country-code Top-Level Domains*) występują zawsze w postaci oznaczeń dwuliterowych i przypisane są do konkretnego państwa bądź autonomicznego obszaru geograficznego (z wyjątkiem .eu). Przykładami będą tu .pl dla Polski, .ps. dla Autonomii Palestyńskiej, .hk dla Hongkongu czy .ru dla Federacji Rosyjskiej. Fakt przypisania domeny do konkretnego terytorium przeważnie nie pociąga jednak za sobą restrykcji podmiotowych w kontekście rejestracji domen niższego poziomu w danym zbiorze ccTLD. Zasadniczo zatem podmiot mający siedzibę czy miejsce zamieszkania w jednym państwie może zarejestrować subdomenę w zbiorze domen innego kraju nawet dla prowadzenia działalności gospodarczej czy innego rodzaju aktywności poza jego terytorium. Niekiedy konkretna ccTLD jest wybierana przez użytkowników z innych krajów

---

¹⁶ Zarejestrowanie pierwszej subdomeny w domenie .com uznawane jest za przełomowe wydarzenie w historii Internetu, dlatego też 15 marca obchodzony jest światowy dzień domeny internetowej.

z uwagi na jej atrakcyjność – samoistną, bądź występującą dopiero w zestawieniu z daną subdomeną, np. pl-sport.tv¹⁷, fototrzy.de¹⁸, pomagam.bo¹⁹. Zasadniczo, domeny krajowe są najbardziej popularne wśród podmiotów funkcjonujących na terenie państwa, z którym są one związane. Aktualnie istnieje ponad 280 domen krajowych, a wśród nich domena .eu, która jako jedyna nie jest przypisana do państwa czy autonomicznego obszaru gospodarczego, ale do Unii Europejskiej.

Domeny rodzajowe (ogólne, generyczne, globalne, *gTLD* – *generic Top-Level Domains*) nie są powiązane z konkretnym terytorium, lecz przede wszystkim z konkretnym operatorem rejestru²⁰ i pewną płaszczyzną działalności podmiotów, dla których, w założeniu, przeznaczona jest dana domena (np. .edu asygnowana jest do instytucji naukowych). Składają się z trzech bądź większej liczby znaków. Niekiedy występują tu pewne ograniczenia w możliwości rejestracji subdomeny. Wśród domen typu *gTLD* wyróżnia się domeny niesponsorowane (*uTLD*)²¹, sponsorowane (*sTLD*)²² oraz związane z administrowaniem infrastrukturą DNS²³.

Najstarsze domeny tego typu zostały wprowadzone w 1985 r. Wraz z rozwojem Internetu sukcesywnie zwiększa się liczba istniejących *gTLD*, a ich znaczenie, zwłaszcza gospodarcze, rośnie. Do niedawna funkcjonowały zaledwie 22 domeny tego typu²⁴. Aktualnie liczba domen *gTLD* przekracza już 500 i stale dynamicznie rośnie, co jest efektem programu

¹⁷ .tv to domena przypisana do niewielkiego, położonego na Oceanie Spokojnym archipelagu Wysp Tuvalu, która jest popularna z uwagi na oczywiste skojarzenia z branżą telewizyjną; z domeny pl-sport.tv korzysta polski podmiot oferujący możliwość obejrzenia na żywo transmisji sportowych na swojej stronie internetowej za pomocą usługi *streamingu*.

¹⁸ .de to domena przypisana do RFN; z domeny fototrzy.de korzysta podmiot oferujący trójwymiarowe fotografie.

¹⁹ .bo to domena przypisana do Wielonarodowego Państwa Boliwia; z domeny pomagam.bo zamierzała korzystać jedna z organizacji pozarządowych działających na terenie Polski w celu stworzenia strony internetowej opisującej kampanię o charakterze *non-profit* i nazwie „Pomagam bo”, której celem było zainicjowanie budowy prężnie działającej i aktywnej społeczności wolontariuszy w Internecie; ostatecznie jednak stronę kampanii umieszczono pod adresem www.pomagambo.pl.

²⁰ D.J. Kwiatkowski, Umowa o rejestrację, s. 11.

²¹ .biz, .com, .info, .int, .name, .net, .org, .pro; domeny niesponsorowane zarządzane są według ogólnej polityki administrowania domenami TLD ustanowionej przez ICANN.

²² .aero, .asia, .cat, .coop, .edu, .gov, .jobs, .mil, .mobi, .museum, .tel, .travel, .xxx; domeny sponsorowane zarządzane są według indywidualnych zasad ustanawianych przez podmiot sponsorujący.

²³ .arpa; zob. G. Huston, Management Guidelines & Operational Requirements for the Address and Routing Parameter Area Domain („arpa”), RFC 3172, tekst dostępny na stronie: <https://tools.ietf.org/html/rfc3172>, stan na: 27.2.2015 r.

²⁴ .aero, .arpa, .asia, .biz, .cat, .com, .coop, .edu, .gov, .info, .int, .jobs, .mil, .mobi, .museum, .name, .net, .org, .pro, .tel, .travel, .xxx.

zatytułowanego „ICANN New gTLDs”, w ramach którego możliwe jest zarejestrowanie przez każdego zainteresowanego, posiadającego odpowiednie zasoby finansowe i infrastrukturę, „własnej” domeny tego typu. Prawdopodobnie efektem tego programu będzie zwiększenie liczby domen gTLD do ponad 1000²⁵.

II. Domeny drugiego i dalszych poziomów

Domeny drugiego (*SLD – Second-Level Domains*)²⁶ i dalszych poziomów występują zawsze w zestawieniu z TLD, po lewej stronie od domeny pierwszego poziomu. Stanowią one ciąg znaków ze zbioru kodu ASCII, dowolnie wybrany przez podmiot zgłaszający je do rejestracji. Aktualnie domeny takie są przedmiotem obrotu, a nadto wokół nich koncentrują się w zasadzie wszelkie spory wynikłe z rejestracji domen. O ile wskazuje się, że prefiks adresu strony WWW, ccTLDs ani niesponsorowane TLDs zasadniczo nie mają zdolności odróżniającej²⁷, rozumianej jako zdolność oznaczenia do odróżniania towarów lub usług jednego przedsiębiorcy od towarów lub usług innych, o tyle już domeny kolejnych stopni bezsprzecznie mogą ją posiadać i w efekcie stanowić jednocześnie znak towarowy²⁸.

Istnieją pewne techniczne ograniczenia w doborze znaków w domenie drugiego i dalszych poziomów, które mogą się różnić w zależności od TLD, do której domena ta ma zostać przypisana. W odniesieniu do najpowszechniejszej w Polsce ccTLD .pl, której dotyczą rozważania przedstawione w dalszych częściach opracowania, nie jest dopuszczalne, aby znak myślnika (–) występował na początku lub końcu takiej domeny. Nie może on być również umieszczony na trzecim i czwartym miejscu nazwy domeny jednocześnie, z wyjątkiem domen IDN, ponieważ ich zapis zawsze zaczyna się od ciągu znaków: xn——. Mają tu również zastosowanie generalne restrykcje w konstrukcji domeny, polegające na ograniczeniu

²⁵ Zob. <http://newgtlds.icann.org/en>, stan na: 27.2.2015 r.

²⁶ Bazując na podobnych kryteriach jak w przypadku TLD, można dokonać podziału domen drugiego poziomu na funkcjonalne (np. turystyka.pl) i regionalne (np. poznan.pl).

²⁷ Por. M. Kondrat, Ochrona znaków towarowych przed naruszeniami w Internecie, Warszawa 2008, s. 98, 105. Należy zauważyć, iż pogląd tego autora o braku zdolności odróżniającej każdej TLD został sformułowany na długo przed przeprowadzeniem wspomnianego powyżej programu ICANN New gTLDs. Aktualnie w obliczu faktu, iż w ramach tego programu można zarejestrować w zasadzie dowolny ciąg znaków, w tym odpowiadający słownemu znakowi towarowemu, bez wątplenia domena taka może mieć zdolność odróżniającą.

²⁸ Tak też M. Bienias, Środki ochrony prawnej adresu internetowego, St.Prawn. 2005, Nr 2, s. 86.

maksymalnej liczby znaków do 63 oraz możliwości zastosowania wyłącznie liter alfabetu łacińskiego, cyfr oraz myślnika (–)²⁹.

Domeny drugiego i dalszych poziomów, głównie ze względu na swoje walory reklamowe i odróżniające, są przedmiotem obrotu, w szczególności między przedsiębiorcami. Obrót taki zorientowany jest przede wszystkim na odpłatną zmianę dysponenta uprawnieniem do posługiwania się daną nazwą domenową. W omawianym obszarze dochodzi także do sporów związanych z posługiwaniem się nazwami zawierającymi zarejestrowany na rzecz innego podmiotu znak towarowy, jak również ich wykorzystywaniem w sposób stanowiący czyn nieuczciwej konkurencji³⁰.

§ 3. Administracja domenami internetowymi

Zarządzanie domenami internetowymi oparte jest na rozbudowanej strukturze wieloszczeblowej. Administracja odbywa się na poziomie:

- 1) centralnym – sprawowana przez ICANN;
- 2) krajowym – sprawowana przez tzw. krajowych operatorów rejestrów (dotyczy ccTLDs);
- 3) instytucjonalnym – sprawowana przez określone podmioty (instytucje) upoważnione przez ICANN (dotyczy gTLDs);
- 4) indywidualnym – sprawowana przez podmioty, na rzecz których zarejestrowano daną domenę drugiego i kolejnych poziomów.

I. Zarządzanie domenami na szczeblu centralnym

Centralna koordynacja zasobów związanych z przydzielaniem nazw i adresów internetowych jest niezbędna dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania Internetu na poziomie ogólnosiwiatowym. Zarządzanie takie odbywa się na szczeblu globalnym i polega m.in. na koordynowaniu funkcjonowania systemu DNS oraz systemu zarządzania domenami pierwszego poziomu, jak również na definiowaniu ogólnosiwiatowej polityki dotyczącej funkcjonowania domen³¹. Administracja domenami na tym szczeblu wiąże się również z podejmowaniem decyzji *quasi*-politycznych,

²⁹ Zob. http://www.dns.pl/warunki_tech.html, stan na: 27.2.2015 r.

³⁰ Na temat takich sporów i sposobów ich rozwiązywania zob. m.in. *T.M. Apke*, Legal strategies in resolving domain name disputes, IMDS 2003, Nr 103/5, s. 332–228; *S. Mukherjee*, Passing Off in Internet Domain Names – A Legal Analysis, JIPR 2004, Nr 9, s. 136–147; *F.F. Wang*, Domain names management and legal protection, IJIM 2006, Nr 26, s. 116–127.

³¹ Zob. <http://www.icann.org/en/about/welcome>, stan na: 27.2.2015 r.

polegających choćby na przyznawaniu określonym obszarom terytorialnym ccTLD³².

Podmiotem odpowiedzialnym za centralną administrację domenami internetowymi jest założona w 1998 r. organizacja sektora prywatnego o charakterze *non-profit* i nazwie *Internet Corporation of Assigned Names and Numbers* (ICANN). Instytucja ta powstała, aby przejąć zarządzanie systemem DNS od amerykańskiego rządu na rzecz globalnej społeczności w celu zwiększenia konkurencji i ułatwienia międzynarodowego uczestnictwa w zarządzaniu tym systemem³³. Funkcjonuje ona na podstawie porozumień z Departamentem Handlu Stanów Zjednoczonych Ameryki, a pierwszym dokumentem w tym zakresie było Memorandum of Understanding Between ICANN and U.S. Department of Commerce z 25.11.1998 r.³⁴ Aktualnie w mocy pozostaje porozumienie z 30.9.2009 r. zwane *Affirmation of Commitments*³⁵.

Pierwotnie DNS był zarządzany przez wspomnianą już uprzednio organizację o nazwie *Internet Assigned Numbers Authority* (IANA). Wyłoniła się ona w latach 70. XX w. z nieformalnego zrzeszenia zwanego *Internet Engineering Task Force* (IETF)³⁶, w celu uruchomienia i administrowania systemem DNS. Aktualnie jej głównym zadaniem jest uzgadnianie z ICANN standardów opracowywanych przez IETF. W sferze formalnej IANA jest obecnie działem ICANN³⁷.

---

³² Zob. *M. Kondrat*, *Ochrona*, s. 81–82.

³³ Na temat wątpliwości związanych z funkcjonowaniem ICANN w roli administratora światowego systemu DNS zob. m.in. *J. Kulesza*, *International Internet Law*, Nowy Jork 2012, s. 125–136; *A.M. Froomkin*, *Wrong turn in cyberspace. Using ICANN to route around the APA and the Constitution*, *DLJ* 2000, Nr 50, s. 17–184; *H. Klein*, *ICANN and Internet Governance: Leveraging Technical Coordination to Realize Global Public Policy*, *IS* 2002, Nr 18, s. 193–207.

³⁴ Tekst dokumentu dostępny na stronie: <http://www.icann.org/en/about/agreements/mou-jpa/icann-mou-25nov98-en.htm>, stan na: 27.2.2015 r.

³⁵ Tekst dokumentu dostępny na stronie: <http://www.icann.org/en/about/agreements/aoc/affirmation-of-commitments-30sep09-en.htm>, stan na: 27.2.2015 r. Na temat treści i znaczenia tego dokumentu zob. *J. Kulesza*, *Nowy rozdział międzynarodowego zarządzania Internetem – Affirmation of Commitments*, *RPEiS* 2010, Nr 3, s. 53–64.

³⁶ *Internet Engineering Task Force* jest otwartą dla każdego społecznością międzynarodową, której celem jest promowanie i podnoszenie standardów Internetu; aktualnie funkcjonuje ona w ramach organizacji *Internet Society*; IETF wydaje tzw. *Request for Comments* (RFC) – memorandum opisujące metody, zachowania, badania i innowacje mające zastosowanie w pracy Internetu, które niejako wyznaczają standardy Internetu; zob. <http://www.ietf.org/> oraz www.internetsociety.org, stan na: 27.2.2015 r.

³⁷ Zob. <http://www.iana.org/about/>, stan na: 27.2.2015 r.

II. Zarządzanie domenami na szczeblach krajowym, instytucjonalnym i indywidualnym

Funkcjonowanie domen pierwszego poziomu (krajowych i rodzajowych) jest koordynowane zasadniczo przez ICANN, aczkolwiek niektórzy krajowi operatorzy rejestrów nie są „akredytowani” przy ICANN, ale bezpośrednio przy Departamencie Handlu USA³⁸. Organizacja ta powierza określonym podmiotom³⁹ w pewnym zakresie administrację daną domeną, czyniąc z tych podmiotów również operatorów rejestrów (subdomen) danych domen. W szczególności, podmiotom tym pozostawia się uprawnienie do ustalania zasad rejestracji i utrzymywania subdomen w danej domenie⁴⁰. Podmioty, na rzecz których zarejestrowano daną domenę drugiego lub kolejnych poziomów zarządzają indywidualnie w tym zakresie tą domeną, stosownie do zasad ustalonych z operatorami rejestrów domen wyższego poziomu.

§ 4. Rejestracja domeny internetowej

Rejestracja domeny internetowej polega, w pewnym uproszczeniu, na jej przypisaniu na rzecz określonego podmiotu. Proces taki przebiega zgoła odmiennie dla domen najwyższego poziomu niż dla SLD i domen dalszych rzędów. Aktualnie, dla przeciętnego użytkownika Internetu zainteresowanego posiadaniem własnej domeny możliwa jest jej rejestracja głównie jako subdomeny TLD. Istnieje jednak ograniczona możliwość pozyskania uprawnienia do posługiwania się i administrowania domenami najwyższego poziomu, warto zatem krótko przedstawić zagadnienia z tym związane.

---

³⁸ Większość, ale jednak nie wszyscy, operatorów rejestrów ccTLDs zawiera porozumienia dotyczące administrowania daną domeną z ICANN. Niektórzy z nich wchodzą w relacje kontraktowe z Departamentem Handlu USA i na takiej podstawie pełnią funkcję rejestru ccTLD w danym państwie (przykładem jest tu m.in. NeuStar Inc. – operator rejestru domeny „.us”, czy VeriSign – operator rejestru m.in. domeny „.tv”). Wymaga podkreślenia, że w tym zakresie kryterium podziału kompetencji między ICANN oraz Departament Handlu USA jest niewiadome i nie wynika z żadnych dostępnych dokumentów.

³⁹ Podmioty te mogą stanowić jednostki organizacyjne sektora prywatnego bądź publicznego, a także instytucje naukowe; np. rejestrem domeny .biz jest przedsiębiorstwo NeuStar Inc., .af – Ministerstwo Komunikacji i Technologii Informacyjnej Afganistanu, a domeny .cy Uniwersytet Cypryjski.

⁴⁰ J. Ożegalska-Trybalska, *Adresy internetowe*, s. 35.

I. Rejestracja domeny pierwszego poziomu

Domeny internetowe pierwszego poziomu są generowane przez ICANN. W przeciwieństwie do domen drugiego i kolejnych rzędów, w odniesieniu do TLD nie ma stałej możliwości rejestracji nowych nazw domen.

Aktualnie nie istnieje też zjawisko masowej rejestracji domen tego poziomu, aczkolwiek, jak już wcześniej wskazano, w chwili obecnej funkcjonuje program ICANN New gTLDs dający jednostkom organizacyjnym możliwość ubiegania się o kreację i przypisanie na rzecz danego podmiotu nowej rodzajowej domeny pierwszego poziomu. Jej „posiadacz” jest uprawniony do określenia zasad rejestracji subdomen, w tym przede wszystkim ustalenia ceny i ewentualnych ograniczeń podmiotowych w rejestracji SLD. Można również ubiegać się o przypisanie nazw domen typu IDN, a zatem na skutek wspomnianego programu powstają również rodzajowe domeny IDN najwyższego poziomu, co jest zjawiskiem niemającym precedensu w dotychczasowej historii DNS.

Mimo wysokich kosztów, które wiążą się z samym już tylko ubieganiem się o zarejestrowanie nowej gTLD (opłata od zgłoszenia wynosiła 185 000 dolarów amerykańskich), w trakcie przewidzianego okresu na składanie aplikacji (12.1.2012 r. –12.4.2012 r.) do ICANN wpłynęło aż 1930 podań. Akceptacji proponowanej nazwy domeny dokonuje się dopiero po przeprowadzeniu oceny pod kątem spełnienia określonych kryteriów zarówno przez samą domenę, jak i podmiot, który ubiega się o jej rejestrację. Do chwili obecnej w cyberprzestrzeni pojawiło się już ponad 500 domen zarejestrowanych w ramach wspomnianego programu⁴¹.

II. Rejestracja domeny drugiego i dalszych poziomów

Jak już wcześniej wskazano, adres internetowy, stanowiący alfanumeryczny odpowiednik adresu IP jest unikatowy w skali całego Internetu. Względem natury technicznej uniemożliwiają równoległe funkcjonowanie dwóch tożsamy adresów internetowych. Nie trudno zatem wyobrazić sobie sytuację, w której więcej niż jeden podmiot byłby zainteresowany posługiwaniem się konkretnym zestawieniem nazw domenowych różnego poziomu. Aby rozstrzygnąć ewentualny spór co do tego, komu przysługuje uprawnienie do zarejestrowania danej domeny w zbiorze domen wyższego stopnia, na całym świecie stosuje się zasadę „*first come, first served*”⁴². Nikt nie może zatem zarejestrować domeny tożsamej z zarejestrowaną uprzednio nazwą domenową w ramach danej domeny wyższego

⁴¹ Zob. <http://newgtlds.icann.org/en>, stan na: 28.2.2015 r.

⁴² „*Prior tempore, potior iure*”; „*wer kommt zuerst, mahlt zuerst*”; „kto pierwszy ten lepszy”.